БОЛГАРСКІЯ ПѢСНИ

ИЗЪ

СБОРНИКОВЪ Ю. И. ВЕНЕЛИНА, Н. Д. КАТРАНОВА И ДРУГИХЪ БОЛГАРЪ,

Univ. of California

ИЗДАЛЪ

Петръ Безсоновъ.

Попѣй ми, Славке-ле, попѣй ми,
Отъ ѥдно гърло два гласа,
Ихъ ѥдин ѵста двѣ души,
Отъ ѥзикъ сладки!

МОСКВА.
Въ Университетской Типографіи.
1855.

CXLI.

Блъгарски войнъ[7].

Айте[8], братіе, на планинѫ,

Съ пушки, съ саби, кой што има[9]!

---

[1] Или отбросьте послѣднее *и*, или читайте *бълга́рския*, *го́лѣмия*(=*ь-тъ*), подобно какъ:

[2] Должно быть или *прѣчюдния* (=*ь-тъ*), или *прочютия*=прославившійся (= прослышанный). —

[3] Ни на Востокѣ, ни на Западѣ[3] будто онъ и не существуетъ среди твари, сотвореннаго;=*тва́рь-тъ* (собственно *твар'-тѫ*, ибо *тваръ*, *товаръ*=тяжесть, грузъ, вьюкъ). —

[4] Не видно его и не слышно. —

[5] Ихъ. —

[6] Производитъ, причиняетъ. —

* * *

[7] Подъ этимъ заглавіемъ, по поводу новѣйшихъ событій, К. Д. П. написалъ въ Бухарестѣ, отъ 12 Марта 1854 года, стихи, которыми намъ пріятно заключить собраніе народныхъ произведеній; языкъ, разумѣется, если не книжный, то образованный подъ разными вліяніями: оттѣнокъ нарѣчія—западнаго, близкаго къ сербскому и роднаго автору; ударенія колеблются отъ риѳмы и склада. —

[8] Пойдемте, какъ въ серб. —

[9] Кто что имѣетъ. —

Тамъ ште дойдѫтъ и мнозина[1],
Гдѣ се сверѫтъ двама-трима.
Въ старо време, предци наши
На планини се спирахѫ
И заздравни пълни чаши
За юнацтво попивахѫ.
Тамъ е била намъ отбрана[2]
Отъ врагове, отъ тиранство,
Тамъ се пѣла пѣсня бранна
За слободѫ, за христианство[3].
Планини су намъ чували[4]
Земѭ нашѫ и слободѫ,
Когъ врагъ штѣлъ е да навали[5]
И по сухо, и по водѫ.
Тамъ се чува[6] еште здрава
Честь блъгарска, — домовина,
Тамъ народна наша слава
Отъ вѣкове се спомина[7].
Стайте, млади, стайте, стари,
Тамо всница[8] да се сверемъ,
Отъ тиранство, отъ варвари,
Лѣкъ[9] за себе да изберемъ.

---

[1] Туда придетъ и толпа, большинство (глаголъ во множ.)
[2] Оборона.
[3] Произноси: *за христянство.* —
[4] Стерегли намъ; *су*, какъ въ серб;=сѫ. —
[5] Когда (*кога*) врагъ хотѣлъ напасть. —
[6] Бережется, сохраняется; *домовина*=хозяйство, домоводство. —
[7] Поминается отъ вѣковъ, изстари. —
[8] =всѣ (вост. *сички*). —
[9] Лѣкарство, цѣленіе. —

Стигѫтъ толко мѫки наши[1]
Отъ тетире векъ[2] вѣковé,
Стига, што ни турски паши
Досегъ сѣкли какъ роковé[3].

Погледнѣте околъ себе:
Гдѣ ѥ вѣра, гдѣ су цръкви[4]?
Далъ ѥ свѣтъ нашъ како трѣбѣ,
Далъ сме живи как мрътви[5]?

Векъ[6] испихме чашѫ адскѫ
Ꙁа дѣдовско съгрѣшенѥ;
Ꙁа то сега слога братска
Некъ ни чува въ искушенѥ[7].

Стайте всница съ ѥднѫ душѫ,
Съ ѥднѫ душѫ, съ снагѫ[8] ѥднѫ!....
Што ѥ живо, некъ послуша,
Когъ изъкине майна бѣдна[9]....

Ꙁа насъ[10] сега часъ удари,
Часъ удари, дойдо време,
Да отплатимъ на варвари,
Да отметнемъ робско време.

---

[1] Довольно (довлѣютъ) съ насъ толикихъ мукъ нашихъ. —

[2] Уже (*веке*). —

[3] Довольно, будетъ уже тур. пашамъ бить насъ какъ рабовъ. —

[4] Въ рукописи мы имѣли напрасное ь, которое могло бы еще существовать послѣ ц, предъ р, и исключается послѣдующею риѳмой *мрътви*.

[5] Въ такомъ ли состояніи міръ нашъ, какъ слѣдуетъ, живы ли мы, или мертвы? —

[6] Уже. —

[7] Союзъ братскій пусть хранитъ насъ въ напасти. —

[8] Въ смыслѣ тѣла, силы, основанной на совокупности членовъ. —

[9] Когда кликнетъ бѣдная мать = отечество? —

[10] Для насъ. —

Све[1] Русси, братіе наши,
Дошли при насъ ꙁаштитници:
Страшна сила Турци плаши[2],
Турци — наши кръвопийци.
Православни царь Славянски
Иде противъ Магомета,
Да ꙁаштити родъ христіански[3]
И укрѣпи вѣрѫ светѫ.
Народъ Сръбски, близу до васъ,
Братскѫ рѫкѫ ште ви пружи[4],
Кога чуе можни[5] вашъ гласъ,
Ште потръчи да се сдружи[6].
Гръчка пушка — Турци бие,
Гръци тръпятъ нашѫ мѫкѫ:
Па, когъ барякъ се раꙁвие[7],
Ште ни пружатъ также рѫкѫ[8].
И ꙁа ѥдни, и ꙁа други,
Ни сме напрѣдъ послужили,
Ꙁато сега ꙁа услуги
Ште се сдружатъ съ ни́хни си́ли[9].
Отъ Атина до Дунава,
Отъ Понтийско до Ядрянско[10],

---

[1] Вонъ. —
[2] Приводитъ въ страхъ. —
[3] Здѣсь соблюдена вѣрность выговора. —
[4] Протянетъ вамъ руку. —
[5] Могущественный, сильный; или *мѫжки*?
[6] Устремится, чтобъ соединиться. —
[7] Потомъ, когда разовьется знамя. —
[8] Также протянутъ намъ руку.
[9] Силы соединятся съ ихними; или «*ште се сдружимъ*» = соединимся съ ихними силами. —
[10] Т. е. море; *Ядрянско* = Адріатическое (корень славянскій: *ядро*, *нѣдро*, *sinus*, пазуха и заливъ).

Ште се дигне[1] обшта глава
Ꙁа слободѫ, ꙁа Християнско..
Айте, братѥ, на планинѫ,
Съ пушки, съ саби, кой што има!
Тамъ ште дойдѫтъ и мноꙁина,
Гдѣ се сберѫтъ двама-трима.
Єве барякъ отъ дѣдове[2],
Кидите саби рждоѩни[3]:
Ишли[4] въ ꙁемѭ отъ вѣкове,
Сегъ ги вадимъ ꙁа душмани[5].
Некъ се барякъ пораꙁвиѥ,
Да с' утѣши сѣнка царска[6]!
Некъ се сабѩ поиꙁмиѥ,
Да ꙁакриѥ[7] кръвь блъгарска!
Вижте: левъ нашъ дигнѫлъ главѫ[8],
Вижте, какъ се барякъ виѥ:
Ꙁа блъгарскѫ новѫ славѫ
Слънце свѣти, мѣсецъ криѥ[9].
А блъгарски юнакъ стари
Тегне сабѭ съ рѫкѫ ꙁдравѫ[10]:

---

[1] Воздвигнется, подымется. —
[2] Дѣдовское знамя. —
[3] Заржавѣвшія, — *ръждави*. —
[4] Ушли. —
[5] Достанемъ ихъ, вынемъ для (противъ) враговъ. —
[6] Да утѣшится тѣнь царей (прежнихъ болгарскихъ). —
[7] Закипитъ. —
[8] Левъ нашъ поднялъ главу: гербъ Болгаріи, находящійся нынѣ на зеленомъ знамени. —
[9] Для болг. новой славы свѣтитъ солнце, скрываетъ (собою) мѣсяцъ.—
[10] Прежній юнакъ, молодецъ (ед. вм. множ.) болгарскій потянетъ (выхватитъ) саблю крѣпкою рукой. —

Нѣма животъ, гдѣ ѹдари[1],
Кръвь се лиѥ, пада глава.
Некъ се барѩкъ прѣдъ насъ[2] виѥ,
Съсъ побѣдѫ, съ новѫ славѫ!
Некъ се сабѩ остра миѥ
Въ тѹрскѫ кръвцѫ, въ тѹрскѫ главѫ.
А ни, братѥ, въ ѥдно коло[3],
Изкикнеме з' ѥдно гръло[4]:
Боже, Боже, помози ни,
Отъ тиранство избави ни!

БЪЛГАРСКИ ВОИНЪ

Айте, братие, на планина,
съ пушки, съ саби, кой що има!
Тамъ ще дойдатъ и мнозина,
где се сбератъ двама-трима.

Въ старо време предци наши
на планини се сбираха
и заздравни плъни чаши
за юначество попиваха.

Тамъ е била намъ отбрана
отъ врагове, отъ тиранство,
тамъ се пѣла пѣсня бранна
за слобода, за християнство.

Планини су[1] намъ чували[2]
земя наша и слобода,
когъ врагъ щѣлъ е да навали
и по сухо, и по вода.

Тамъ се чува йеще здрава
честь блъгарска, — домовина,
тамъ народна наша слава
отъ вѣкове се спомина.

Стан'те млади, стан'те стари,
тамо всинца да се сберемъ,
отъ тиранство, отъ варвари
лѣкъ за себе да изберемъ.

Стигатъ толко мжки наши,
отъ четире вѣкъ вѣкове,
стига, що ни турски паши,
досегъ сѣкли какъ робове.

Погледнете околъ себе:
где е вѣра, где су цръкви!
Далъ е свѣтъ нашъ како трѣбе,
далъ сме живи или мрътви?

Векъ[3] изпихме чаша адска
за дѣдовско съгрѣшение;
зато сега слога братска
некъ ни чува въ изкушение.
Стан'те всинца съ една душа,
съ една душа, съ снага една!...
Що е живо, некъ послуша,
когъ извикне майка бедна..
За насъ сега часъ удари,
часъ удари, дойде време
да отплатимъ на варвари,
да отметнемъ робско бреме.
Све[4] руси, братие наши,
дошли при насъ защитници,
страшна сила турци плаши,
турци — наши кръвопийци.
Православни царь славянски
идепр отивъ Магомета[5]
да защити родъ християнски,
да укрепи вѣра света.
Народъ сръбски, близу до васъ,
братска ржка ще ви пружи,[6]
кога чуе можинъ[7] вашъ гласъ,
ще протръчи да се сдружи.
Гръчка пушка турци бие,
гръци тръпятъ наша мжка;
па когъ барякъ се развие,
ще ни пружатъ также[8] ржка.
И за едни, и за други,
ни сме напредъ послужили,
зато сега за услуги
ще се сдружатъ съ нихни сили.
Отъ Атина до Дунава,
отъ Понтийско[9] до Ядрянско[10]
ще се дигне обща глава
за слобода, за християнско...

Айте, братие, на планина,
съ пушки, съ саби, кой що има!
Тамъ ще дойдатъ и мнозина,
где се сбератъ двама-трима.
Еве барякъ[1] отъ дѣдове,
видите саби рждояни:[12]
ишли въ земя отъ вѣкове,
сегъ ги вадимъ за душмани.
Некъ се барякъ поразвие,
да с' утеши сѣнка царска!
некъ се сабя поизмие,
да заврие кръвь блъгарска!
Вижте: левъ нашъ дигналъ глава,
вижте: какъ се барякъ вие —
за блъгарска нова слава,
слънце свѣти, месецъ крие.
А блъгарски юнакъ стари
текне сабя съ ржка здрава;
нѣма животъ, где удари,
кръвь се лие, пада глава.
Некъ се барякъ предъ насъ вие,
съсъ победа, съ нови слава!
Некъ се сабя остро мие
въ турска кръвца, въ турска глава.
А ни, братие, въ едно коло,
извикнеме з'едно гръло:[13]
Боже, Боже, помози ни,
отъ тиранство избави ни!

Български воинъ е обнародвано за пръвъ пѫть въ книгата Болгарскія пѣсни изъ сборниковъ Ю. И. Венелина, Н. Д. Катранова и други хъ болгаръ. Выпускъ второй. Отъ П. Безсонова. Москва, 1855, стр. 118—123

1 — сж; 2 — пазили; 3 — вече; 4 — всички; 5 — Мохамеда; 6 — протегне; 7 — можемъ; 8 — сѫщо така; 9 — ето Черно море; 10 — Адриатическо море; 11 — ето байрака, знамето; 12 — ръждясали; 13 — гърло.